

I-1121

M.A. (Final) Examination, 2020

SANSKRIT LITERATURE

Paper - VIII

(रस ध्वनि सिद्धान्त)

Time Allowed : Three Hours

Maximum Marks : 100

Minimum Pass Marks : 36

नोट : सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः। सर्वे प्रश्नाः समानाङ्काः।

Q. 1. 'नहि रसादृते कश्चिदर्थः प्रवर्तते' इति व्याख्यायताम्। **20**

अथवा

आचार्यशंकुकस्य रससिद्धान्तः प्रतिपादनीयः।

Q. 2. गुणीभूतव्यंग्यकाव्यभेदान् सोदाहरणः प्रतिपादनीयः। **20**

I-1121

P.T.O.

(2)

अथवा

मम्मटमतेन लक्षणा प्रतिपादनीया।

Q. 3. रसदोषाः विवेचनीयाः। **20**

अथवा

अनौचित्यादृते नान्यद् रसभङ्गस्य कारणम्।

आचित्योपनिबन्धस्तु रसस्योपनिषत्परा।।

अस्याः सम्यक् व्याख्येया।

Q. 4. मम्मटमतेन गुणस्य भेदं लक्षणमुदाहरणपूर्वकं सविस्तरं विविच्यताम्। **20**

अथवा

भट्टलोल्लटस्य मतखण्डनं प्रदर्शयत।

Q. 5. अधोलिखितेषु श्लोकेषु द्वावेव सम्यक् व्याख्येयौ – **20**

(i) शब्दार्थशासनज्ञानमात्रेणैव न वेद्यते।

वेद्यते स तु काव्यार्थतत्त्वज्ञैरेव केवलम्।

I-1121

(3)

(ii) रूढा ये विषयेऽन्यत्र शब्दाः स्वविषयादपि।

लावण्याद्याः प्रयुक्तास्ते न भवन्ति पदं ध्वनेः॥

(iii) सरस्वती स्वादुतदर्थवस्तु निष्यन्दमानामहतां कवीनाम्।

आलोकसामान्यमभिव्यनक्तिः परिस्फुरन्तं प्रतिभा

विशेषम्।
